

MESLEK LİSELERİNDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN İŞ GÜVENLİĞİ FARKINDALIĞI*

Occupational Safety Awareness of Vocational High School Students

Prof. Dr. C.Gazi UÇKUN

Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.İ.Uzunyol MYO, guckun@gmail.com, Kocaeli/Türkiye

Ertan ALKAN

Yeni Yüzyıl Üniversitesi, ertanalkan@gmail.com, İstanbul/ Türkiye

Yrd. Dr. Seher UÇKUN

Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli MYO, seher.uckun@gmail.com, Kocaeli/Türkiye

Öğr. Gör. Barış DEMİR

Kocaeli Üniversitesi, Hereke Ö.İ.Uzunyol MYO baris.demir@kocaeli.edu.tr, Kocaeli/Türkiye

Uçkun, C.G.; Alkan, E.; Uçkun, S. & Demir, B. (2017). "Meslek Liselerinde Okuyan Öğrencilerin İş Güvenliği Farkındalığı", Vol:3, Issue:15; pp:328-347 (ISSN:2149-8598)

ARTICLE INFO

Article History

Makale Geliş Tarihi

Article Arrival Date

25/08/2017

Makale Yayın Kabul Tarihi

The Published Rel. Date

12/09/2017

Anahtar Kelimeler

İş Sağlığı, İş Sağlığı Eğitimi,

Meslek Lisesi, İş Güvenliği

Kültürü

Keywords

Occupational Health,

Occupational Health Education

Vocational high School,

Occupational Safety Culture

ÖZ

Şüphesiz ki çağımızın gelişen üretime dayalı ekonomisi ve sürekli gelişen teknolojik iş gereçleri iş sağlığı güvenliği ile ilgili uygulamaları zorunlu kılmaktadır. Nitekim birçok meslek hastalığı, iş kazası çağımızın problemlerinden biridir.

Bu araştırmanın amacı meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliği bilincinin iş sağlığı ve güvenliği kültürü üzerindeki farkındalığını ölçmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin demografik bilgilerini ölçen 4 soru, iş sağlığı ve güvenliği bilinç düzeylerini ölçen çoktan seçmeli 10 soru ile iş sağlığı ve güvenliği kültürüne yönelik çoktan seçmeli 15 soru kullanılmıştır. Yapılan analizler neticesinde öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerinin iş sağlığı ve güvenliğinin oluşması noktasında farkındalık yarattığı tespit edilmiştir.

ABSTRACT

Undoubtedly, the emerging production-based economy and the ever-evolving technological tools of business make applications about occupational health safety essential. As a matter of fact, many occupational diseases are one of the problems of our business accident.

The purpose of this study is to measure the awareness of occupational health and safety awareness of occupational health and safety culture of occupational high school students on occupational health and safety culture. Four questions that measure the demographic information of students as a data collection tool and 10 multiple choice questions that measure occupational health and safety consciousness, 15 multiple-choice questions were used for the cult. As a result of the analyzes made, it has been determined that the level of knowledge about the occupational health and safety of the students has raised awareness about the occurrence of occupational health and safety.

1. GİRİŞ

İş sağlığı kavramı özellikle 19. Yüzyıldan itibaren literatürde yer edinmeye başlamış bir kavramdır. Sanayi devrimiyle birlikte gittikçe gelişen üretime ve teknolojiye bağlı olarak iş yaşamı daha spesifik bir hal almış ve belirli iş kollarında uzmanlaşma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Gelişen sanayi üretimi ve teknolojiyle beraber üretim araçları, üretimde kullanılan makinalar daha nitelikli hale gelirken, işgörenin bu üretim araçlarıyla ve iş görme biçimiyle ilgili bir takım endişelerde beraberinde gelmiştir. Nitekim özellikle 20. yüzyılda bu hususta ortaya çıkan problemler göze çarpmaktadır. Birçok iş alanında meydana gelen kazalar, meslek hastalıkları, işçi ölümleri, iş sağlığı eğitimi ve iş sağlığı bilinci kavramlarını ön plana çıkarmıştır. Kapitalizmin yeni yeni palazlandığı yıllarda her ne kadar göz ardı

* Bu çalışma, Prof. Dr. Gönül KUNT danışmanlığında Ertan ALKAN'ın tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

edilen, vahşi bir işleyiş biçimi barındıran, salt kara dayalı üretim biçimiyle işçi sağlığına çok önem verilmemişse de bu konu özellikle 21. yüzyılda üzerinde durulan bir konu haline gelmiştir.

İş sağlığı eğitimi ve bilinci ile işçi ölümlerinin, iş kazalarının ve meslek hastalıklarının önüne geçilmesi planlanmaktadır. Buna bağlı olarak gerek küresel gerek bölgesel çapta yasal düzenlemeler ortaya konulmuş, iş konusunda, işin niteliği konusunda işgörene eğitim verilmesi teşvik edilmiş ve zorunlu kılınmıştır. Bu konuda işgörene, işverene ve devlete düşen bir takım yükümlülükler mevcuttur. Ülkemizde de bu konuda çeşitli adımlar atılmakta fakat denetimsel mekanizmalar konusunda sıkıntılar yaşanmaktadır. Nitekim Tuzla tersanelerinde ve yakın geçmişte Soma'da yaşanan işçi ölümleri, gerekli yasal yaptırımların varlığının ve denetiminin niteliğinin sorgulanmasına yol açmıştır. Öte yandan gerekli önlemler alınmadan çalıştırılan işçilerin meslek hastalıklarına yakalandıkları görülmektedir. Bunun en tipik örneği olarak, kot taşıma işçileri gösterilebilmektedir.

İş kazalarının büyükçe bir bölümü işçinin dikkatsizliğinden, deneyimsizliğinden meydana geldiği düşünüldüğünde; iş güvenliği eğitiminin önemi bir kez daha artmaktadır. Her ne kadar iş kazalarının çoğunluğu işgörenin dikkatsizliğinden ve eğitimsizliğinden meydana gelse de bu hususta sorumlu olan işgören olduğu kadar, denetimsel mekanizmaları ve yasal düzenlemeleri uygulayan resmi kurumlar, işveren, hatta sivil toplum örgütleridir. Dolayısıyla her ilgili kurumun üstüne düşen sorumlulukları eksiksiz yerine getirmesiyle bu hususta yaşanacak problemler en aza inecektir.

Kalifiye, alanında uzman işgörenler yetiştiren meslek liselerinde iş sağlığı bilincinin ve eğitiminin verilmesi de hayati önem taşımaktadır. Nitekim henüz iş hayatına atılmadan verilecek bu eğitim ve bilinç, iş hayatında yaşanabilecek olası kazaları engellemenin en önemli yolu olarak görülmektedir.

2. Genel Bilgiler

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği

2.1.1. İş Sağlığı Kavramı

İşçi sağlığı, kavram olarak, çalışan bir kişinin çalışma şartları ile kullanılan araç ve gereçlerden doğabilecek tehlikelerden arınmış veya bu tehlikelerin en aza indirildiği bir iş çevresinde huzurlu biçimde yaşayabilmesini anlatır. Bu anlamda, meslek hastalıkları, hem çalışma şartlarından ve hem de kullanılan araç ve gereçlerden kaynaklanır. İşçi sağlığı açısından, sadece vücudun beden olarak sağlıklı bulunması yeterli değildir. Nitekim beden sağlığının yanı sıra, işçinin ruh sağlığının korunması da aynı kapsamdadır. Bu yüzden, gerek fiziki ve gerekse ruhi bakımdan çalışanların tam iyi olma durumlarının sağlanması, işçi sağlığının temel konularındandır (Centel, 2000).

2.1.2. İş Güvenliği Kavramı

İş güvenliği de; kavram olarak, "işçilerin işyerinde işin görülmesi ile ilgili olarak meydana gelen tehlikelerden, bedensel- ve ruhsal olarak zarara uğramamaları için alınması zorunlu hukuki, teknik ve tıbbi önlemlere yönelik sistemli çalışmalardır" diye tanımlayabiliriz (Susek, 1985). Bu tanımdan da anlaşıldığı gibi, iş güvenliği işçinin teknik özelliklere karşı korunmasını ihtiva eder. Teknik tedbir ve bilgi ile koruma sağlayacak risklerin tespiti ve bunlar karşısında ne gibi koruma tedbirlerinin alınabileceği iş güvenliğinin konusu içindedir.

İş güvenliği kavramı, zaman zaman iş sağlığını da kapsayacak şekilde iş sağlığı ve iş güvenliği kavramının yerine kullanılabilir. Ancak, iş güvenliği kavramı, meseleye daha ziyade teknik emniyet açısından yaklaşımı ifade eden bir kavram olarak kabul edilmelidir (Arıcı, 1999).

2.1.3. İş Sağlığı ve Güvenliği Kavramı

Dar anlamda iş sağlığı ve güvenliği, işin görülmesi sırasında işten, iş ortamından çalışma çevresinden ve çalışmaktan doğan bütün riskler karşısında işçinin maddi ve moral bütünlüğüne zarar verebilecek tehlikelere karşı işçinin yaşam sağlığının korunmasını ifade eder. Bu tanımda gösteriyor ki, dar anlamda iş sağlığı ve güvenliğinin içeriği oldukça geniştir (Arıcı, 1999).

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması zorunluluğu işverenin geniş anlamda işçiyi gözetme borcunun kapsamında yer alan başlıca yükümlülüklerinden biridir (Susek, 1985).

Geniş anlamda iş sağlığı ve güvenliği, iş ilişkisinin sosyal niteliğinden hareketle, devletin çalışma ilişkisinin işçinin yararına kurulması ve geliştirilmesi için elindeki tüm araçları seferber etmesini

içerir. Ücret güvenliğinden iş güvencesine kadar geniş bir yelpazeyi kapsayan geniş anlamda iş sağlığı ve güvenliğinin dayanağı sosyal devlet ilkesi ve işçiyi koruma düşüncesidir. Geniş anlamda iş sağlığı ve güvenliği, konunun iş hukuku açısından önemini vurgulamakta ise de, tüm işçiyi korumayı amaçlayan düzenlemelerin iş sağlığı ve güvenliği üst başlığı altında toplanmasının ne kadar uygun olduğu tartışmaya açıktır(Eyrenci,2016)

2.2. Güvenlik Kültürü ve Güvenlik İklimi

Güvenlik kültürü kavramı ilk kez 1987 yılında Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) Nükleer Ajansı Raporu'nda, Çernobil Nükleer Santrali'nin patlaması ve felaket yaşanması üzerine kullanılmıştır. Bundan sonra işletmeler, iş güvenliği kültürü uygulamaları ile bir yandan üretim maliyetlerini ve etkinliğini kontrol etme, diğer yandan kültürel faktörlerin güvenlik davranışı üzerine etkisini anlamaya çalışmışlardır (Devebakan,2001). Zamanla "iş güvenliği kültürü" iş kazalardan korunma konusunda anahtar faktör haline gelmiş, konuyla ilgili olarak, üst yönetimin, mesleki iş güvenliği ile ilgili kişisel davranış ve tutumları aracılığı ile ortaya koyduğu yönetim şekli birinci derecede öneme sahip olmuştur(Esin,2005).

Yöneticilerin güvenliğe önem vermek ile beraber oluşturulacak olan bütün bir sistemi de buna göre düzenlenmesi gerekmektedir. Bunun sonucunda bütüncül bir korunmanın gerçekleştirilmesi beklenmektedir. "Güvenlik kültürü üç alanda kararlılık gerektirmektedir; işletmelerin mesleki sağlık ve güvenlik yönetim sistemlerini yaşama geçirme kararlılığı, işçilerin bu sistemlere katılma ve destekleme kararlılığı ve güvenlik ve sağlıkla ilgili yerel girişimlerin, rekabet gücüyle ilgili bazı endişeler yüzünden programı engellenmesini önleyecek uluslararası bir çerçeve oluşturulmasına yönelik kararlılıktır(Peksen,2008). Bu üç alanda gösterilecek kararlılık sağlık ve güvenlik sistemlerinin işletmelerde daha çabuk hayata geçmesine olanak sağlamaktadır. İşletmelerin güvenlik sistemlerinin çalışma hayatına geçirilmiş olmasıyla beraber uluslararası bir kararlılık sisteminin oluşturulması da sağlanmış olacaktır. Aynı zamanda kararlılığın tam oluşu ile birlikte güvenliğin işletmelerde tam olarak sağlanması da gerekmektedir.

Güvenlik iklimi kavramı ilk olarak Dov Zohar tarafından 1980 yılında kullanılmıştır. Zohar (1980)'in tanımına göre güvenlik iklimi, organizasyonun güvenlik bakış açısıyla ilgili olarak çalışanlar tarafından algılanan bilgi bütünüdür. Bu tanımın yanı sıra güvenlik ikliminin ifade edilmesiyle ilgili olarak farklı görüşler sunulmuştur. Neal ve Griffin (2006)'e göre güvenlik iklimi, işyerindeki güvenlik ile ilgili olarak politika, prosedür ve uygulamaların çalışanlar tarafından bireysel olarak nasıl algılandığı ile ilgilidir. Genel anlamda güvenlik iklimi, örgütsel güvenlik değerleri ve güvenlik davranışlarıyla ilgili bilgi sağlar. En basit tanımı ile güvenlik iklimi, işgörenlerin çalıştıkları iş çevresi, güvenlik ortamı ve iş konusundaki riskler gibi konularda paylaştıkları algıdır. Güvenlik iklimi, çalışanların iş çevresinin güvenliği hakkında paylaştıkları algılara işaret ederken, gerçekleştirilen günlük görevlere karşı da bir temel sağlamaktadır. Paylaşılan algılar, yönetim kararları, örgütsel güvenlik normları ve beklentileri, güvenlik uygulamaları, politikaları ve prosedürlerini kapsayan, güvenliğe örgütsel bağlılığı gösteren farklı faktörlerden kaynaklanmaktadır. Başka bir ifade ile çalışanların iş çevreleri, yönetimin güvenlik görüşü ve aktiviteleri, iş risklerindeki denetimler hakkında algılama kalıpları geliştirmesi ve buna uygun davranmasıdır. Güvenlik ikliminin önemli bileşenleri; yönetim değerleri, yönetim ve örgüt uygulamaları, iletişim, işyeri sağlık ve güvenliğine çalışanların katılımıdır. Bu faktörlerin kaza ve olayları azalttığı pek çok çalışmada gösterilmiştir.

2.3. İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimi Ve Bilinci

İş sağlığı ve güvenliği şüphesiz ki gerek işverenler gerekse işgörenlerin güvenliği ve sağlığı açısından oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Dolayısıyla çalışanların iş güvenliği eğitimi ve bilinci kazanması, mesleki kazalar ve hastalıkları en aza indirecektir. İş güvenliği eğitimi ve bilincinin temel niteliklerini, bu konuda işgören, işveren ve ilgili kurumlara düşen sorumlulukları açıklamakta fayda vardır.

2.3.1. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eğitim

İşletmeler iş mekanları ve koşulları açısından ne denli güvenli şartlara sahip olsa da iş güvenliği eğitimi olmaksızın iş güvenliğinin tam olarak yerine getirildiğini söylemek imkansızdır. İşgörenlerin sağlıklı bir biçimde işlerinin yürütebilmesi için kesinlikle iş güvenliğinin içereği konusunda eğitim alması, işyerlerinde bu eğitimi uygun davranışlar içinde bulunmaları gerekmektedir (Şardan, 2000).

Yaşama hakkının önemli bir parçası olarak varsayılan iş güvenliği hususunda işyerlerinin ve işverenlerin gereken çalışma şartlarını, işgörenlerin iş güvenliği eğitimi ve bunun denetimini, üstlenmeleri, işgörenlerin hakkını gözetecek iş güvenliği eğitimi konusunda işgörenleri bilinçlendirmesi oldukça önemlidir(Demirbilek,2007).Nitekim ortaya çıkan iş kazalarının büyük çoğunluğu işgörenin işiyle ilgili güvenlik eğitimi almamasından ve akabinde dikkatsiz davranışlar sergilemesinden kaynaklanmaktadır. Disiplinli hareket etmeme, uyarılara uymama veya haberdar olmama, kısacası eğitimsizlik iş kazalarının ve işle ilgili hatalıkların başında gelen nedenleri olarak görünmektedir (Erdem ,2004). Bu olası sorunların sorumlusu işgören olduğu kadar işveren de olmaktadır. İşveren işgörenlerin iş güvenliği eğitimi konusunda sorumluluk hissetmeli ve denetimi sağlamalıdır.

İş güvenliği eğitimleri; işgörenlerin işlerini sağlıklı ve güvenli bir biçimde yürütebilmesi, istenmeyen durumların ortadan kaldırılması, işçinin sağlığının korunması adına işletmeler bünyesinde gerçekleşen, işgörenleri muhatap alan planlı programlı eğitimsel çalışmalar olarak nitelendirilebilmektedir (Tekin, 1992). Eğitim çalışmalarının içeriğine bakıldığında işgörenlerin acil durumlarda ilkyardım konusunda bilinçli hale getirmek, iş güvenliği dersleri düzenlemek, ilgili mekana uyarıcı tabelalar koymak gibi durumları içinde barındırdığı görülmektedir.

İş güvenliği ve eğitimi konusunda işverene büyük sorumluluklar düşmektedir. İşgörenlerin başına gelebilecek olası kazalara ve mesleki rahatsızlıklara karşı yasalar uyarınca gereken önlemlerin alınması, teknolojik gelişmelerden bu hususta faydalanılması, işgörenlerin iş güvenliği eğitimi alması işverenin sorumlulukları arasındadır. Nitekim bahsi geçen istenmeyen sonuçlara karşı iş güvenliği eğitimi devreye sokulmalıdır (Yılmaz, 2000).

Türkiye’de de iş kazalarının sebepleri arasında başı çeken husus eğitimsizlik olarak göze çarpmaktadır. Birçok işgören henüz okulu bitirmişken iş yaşamına herhangi bir iş güvenliği eğitimi almadan atılmakta ve dolayısıyla deneyimsizlikten kaynaklanan iş güvenliği sorunları yaşamaktadır. İlgili şirketin de bu konuda yeterince sorumluluk üstlenmemesi genç işgörenlerin iş kazalarıyla ve meslek hastalıklarıyla yüzleşmesine yol açmaktadır. Yapılan araştırmalar öğrencilerin %90’dan daha büyük bir kısmının henüz okullarından mezun olmuşken çalışma yaşamına girdiklerini ortaya koymaktadır (Yılmaz, 2000).

Yapılan başkaca araştırmalarda ülkemizde meydana gelen meslek hastalıklarına ve iş kazalarına sebep olan etkenler ortaya konulmaya çalışılmıştır. İlgili araştırma; iş güvenliği problemlerinin %39 gibi büyük bir bölümünün işverenin üretim araçlarıyla ilgili sorumsuzluğundan kaynaklandığını ortaya koymuştur. Diğer oransal ifadelerle bakıldığında iş güvenliği problemlerinin; %17 işçinin eğitimsizliğinden, %16 işverenin ihmalden ve üretim araçlarının sağlıksızlığından, %26 işgörenin dikkatsizliğinden, %2’de diğer faktörler olarak karşımıza çıkmaktadır(İTO,2010). Araştırma sonuçlarından anlaşılacağı üzere ülkemizde işverenin sorumsuzluk ve ihmali ile işgörenin eğitimsizliği iş kazalarına ve meslek hastalıklarına en çok sebep olan faktörlerdendir. Bu nedenle gerek işverenin gerekse işgörenin eğitimi ve denetimi oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Hatta ve hatta işyerlerinde iş güvenliği konusunda uzman kişilerin bulundurulması, sendikal fonksiyonların hayata geçirilmesi, denetimin aktifleştirilmesi eğitimden kaynaklı iş güvenliği sorunlarını en aza indirmekte tercih edilir yöntemlerdendir (Aktay, 1994).

Eğitim kurumlarında yeterli bilginin verilmesi ve bu konudaki hassasiyetin artırılması;

- ✓ İşverenin çalışana sağladığı eğitim
- ✓ Sendikal eğitim fonksiyonlarının hayata geçirilmesi
- ✓ İlgili bakanlık düzeyinde verilen eğitim
- ✓ Medya ve yayın organları kapsamında iş güvenliği içerikli yayınlar ile eğitimin sağlanması gerekmektedir.

2.3.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi

Eğitim bireylerin kişisel gelişimlerine etki eden, davranış ve tutumlarını düzenleyen, yeteneklerine nitelik kazandıran, kişinin fikirsel dünyasını olumlu yönde değiştiren bir olgudur(Aydınlı,2007).Hemen hemen her konuda olduğu gibi iş güvenliği ve işgörenin iş sağlığı konusunda bilinç kazandıran en önemli etken eğitim olarak görünmektedir. Çağımızın teknoloji çağı

olduğu ve teknolojin durmaksızın gelişen bir yapıda olduğu düşünüldüğünde, iş güvenliği konusunda da riskler ve tehlikelerin devamlı değişeceği aşikardır. Dolayısıyla olası risklerin ve tehlikelerin eğitimle devamlı olarak aktarılması temel bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

20. yüzyılda gerçekleşen sanayileşme hamlesi ile birlikte küreselleşen dünya ekonomisi, iş kazalarını ve meslek hastalıklarını artırmıştır. Kar üzerine kurulu iktisadi sistemin bir görünüşü olarak işgörenlerin ve işverenlerin iş güvenliği konusunda yeterince önlem almadığı ve iş kazalarının büyükçe bir kısmını bu etkenin oluşturduğu görülmektedir (Yiğit, 2005). Teknolojik gelişmelerinde etkisiyle daha spesifik hale gelen üretim ve üretim araçları iş güvenliği ve iş güvenliği eğitimi ile ilgili güncelleme ihtiyacını ortaya çıkarmıştır (Türker, 2010).

Yapılan araştırmalara göre günümüzde iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yaşamını yitiren insan sayısı uyuşturucu ve savaştan dolayı yaşamını yitiren insanların sayısından fazladır. Günümüzde iş kazalarından dolayı yılda ortalama 2 milyon kişi hayatını kaybetmektedir. Bu veriler ışığında işçi sağlığının ve iş güvenliğinin önemi bir kez daha artmaktadır (Lloyd, 2008).

Şüphesiz ki eğitim tüm bu bahsi geçen sorunları en aza indirgeyecek en önemli faktörlerin başında gelmektedir. Nitekim Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın müfettişlerinin tespitlerine göre yaşanan olaylarda en büyük etkenin %82.92 oranında eğitim eksikliğinden kaynaklandığı ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte müfettişlerin salt çoğunluğu yaşanan kazaların ve noksanlıkların ülkemizde iş güvenliği ve sağlığı alanlarında yeterli kurumsal bilgi mercii olmadığı yönünde fikir birliği yaşamaktadır (Erdem, 2004).

Son zamanlarda yaşanan ve yaşanması muhtemel görülen olayların da etkisiyle iş güvenliği ve sağlığı eğitiminin gerekliliği anlaşılmaya başlanmış ve bu konu, ilgili kanun ve yönetmeliklerle zorunlu hale getirilmiştir. Nitekim 4857 Sayılı İş Kanunu ve 2009 yılı başından beri uygulanan eğitimsiz işçilerin tehlikeli işlerde çalışmaması uygulaması buna örnektir.

Tüm bunlara istinaden iş güvenliği ve sağlığı açısından eğitimin, hem çalışan hem de işveren bakımından yapılan işe uyum sağlama, verimliliği artırma ve sağlıklı koşullarda çalışma gibi olumlu koşullar sağlamada ana bir etken olduğu görülmektedir (Erdem, 2004).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni Kocaeli ili, İzmit ilçesinde yer alan İzmit Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Evren sayısı bilinmeyen ve %95 güven aralığında $\pm\%5$ örnekleme hatası ile istatistik tahminlerinin yapılabilmesi amacıyla en az makul örneklem sayısı 384,16 hesaplanmıştır. Bu sonuç neticesinde seçilen örneklemin evreni temsil edebilme kabiliyetini sağlamak için 636 kişiye anket çalışması uygulanmıştır.

3.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrencilerin demografik bilgilerini ölçen 4 soru, iş sağlığı ve güvenliği bilinç düzeylerini ölçen çoktan seçmeli 10 soru ile iş sağlığı ve güvenliği kültürüne yönelik çoktan seçmeli 15 soru kullanılmıştır. Araştırma soruları araştırmacı tarafından hazırlanmış olup güvenilirlik analizlerine ilişkin veriler aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1. Güvenilirlik Analizi

Cronbach Alfa	Items
,754	25

Araştırmada edilen verilerin güvenilirlik analizleri Cronbach's Alpha test istatistiği ile ölçülmüştür. Elde edilen sonuç neticesinde (0,754) verilerin güvenilir olduğu sonucu elde edilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Bayan	93	14,6
	Erkek	543	85,4
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler cinsiyetlerine göre %85,4 (543 Kişi) Erkek, %14,6 (93 Kişi) Bayan şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	14-17 Yaş	297	46,7
	18 - 20 Yaş	330	51,9
	21 - 24 Yaş	9	1,4
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler yaşlarına göre %51,9 (330 Kişi) 18 - 20 Yaş, %46,7 (297 Kişi) 14 - 17 Yaş ve %1,4 (9 Kişi) 21 - 24 Yaş şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Lise 1	33	5,2
	Lise 2	213	33,5
	Lise 3	300	47,2
	Lise 4	90	14,2
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler öğrenim gördükleri sınıf düzeyine göre %47,2 (300 Kişi) Lise 3, %33,5 (213 Kişi) Lise 2, %14,2 (90 Kişi) Lise 4, %5,2 (33 Kişi) Lise 1 şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 5. Katılımcıların İş Kazalarına Uğrama Durumlarına Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Evet	69	10,6
	Hayır	567	89,4
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrencilerin iş kazasına uğrama durumuna göre %89,4 (567 Kişi) Hayır, %10,6 (69 Kişi) Evet şeklinde dağılmıştır.

Tablo 6. Katılımcıların İş Kazasından Son Kurtulma Durumuna Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Evet	152	24,1
	Hayır	484	76,9
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler iş kazasından son anda kurtulma durumuna göre %76,9 (484 Kişi) Hayır, %24,1 (152 Kişi) Evet şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 7. Katılımcıların İş Güvenliği Bilincinin Ölçülmesine Yönelik Görüşlerden Aldıkları Puana Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	10 - 29	5	,8
	30 - 49	16	2,5
	50 - 69	39	6,1
	70 - 89	229	36,0
	90 - 100	347	54,6
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler, iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre %54,6 (347 Kişi) 90-100 Arası, %36,0 (229 Kişi) 70 - 89 Arası, %6,1 (39 Kişi) 50 - 69 Arası, %2,5 (16 Kişi) 30 - 49 Arası ve %0,8 (5 Kişi) 10 - 29 Arası şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 8. Katılımcıların İş Güvenliği Kurallarından Bazıları Güvenli Bir Şekilde Çalışabilmek İçin Gerekli Değildir.” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	60	9,4
	Katılıyorum	95	14,9
	Kararsızım	69	10,8
	Katılmıyorum	180	28,3
	Kesinlikle Katılmıyorum	232	36,5
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş güvenliği kurallarından bazıları güvenli bir şekilde çalışabilmek için gerekli değildir.” İfadesine yönelik görüşlerine göre %36,5 (232 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %28,3 (180 Kişi) Katılmıyorum, %14,9 (95 Kişi) Katılıyorum, %10,8 (69 Kişi) Kararsızım ve %9,4 (60 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 9. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Sorunların Benim Değil, Yöneticilerin Problemi Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	58	9,1
	Katılıyorum	108	17,0
	Kararsızım	163	25,6
	Katılmıyorum	159	25,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	148	23,3
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş sağlığı ve güvenliği hakkındaki sorunların benim değil, yöneticilerin problemi olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %25,6 (163 Kişi) Kararsızım, %25 (159 Kişi) Katılmıyorum, %23,3 (148 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %17 (108 Kişi) Katılıyorum ve %9,1 (58 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 10. Katılımcıların “Bazı Durumlarda İşin Yapılması İçin Risk Almanın Zorunlu Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	56	8,8
	Katılıyorum	147	23,1
	Kararsızım	121	19,0
	Katılmıyorum	153	24,1
	Kesinlikle Katılmıyorum	159	25,0
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Bazı durumlarda işin yapılması için risk almanın zorunlu olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %25,0 (159 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %24,1 (153 Kişi) Katılmıyorum, %23,1 (147 Kişi) Katılıyorum, %19 (121 Kişi) Kararsızım ve %8,8 (56 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 11. Katılımcıların “Üretimin İş Güvenliğinden Daha Önemli Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	52	8,2
	Katılıyorum	40	6,3
	Kararsızım	59	9,3
	Katılmıyorum	160	25,2
	Kesinlikle Katılmıyorum	325	51,1
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Üretimin iş güvenliğinden daha önemli olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %51,1 (325 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %25,2 (160 Kişi) Katılmıyorum, %9,3 (59 Kişi) Kararsızım, %8,2 (52 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum ve %6,3 (40 Kişi) Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 12. Katılımcıların “İş Güvenliği Uygulamasının Önemli Ve Yaygın Olmasını Sağlayan Unsurun, Kurallara Uyulması İçin Yapılan Baskı Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	76	11,9
	Katılıyorum	149	23,4
	Kararsızım	168	26,4
	Katılmıyorum	147	23,1
	Kesinlikle Katılmıyorum	96	15,1
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş güvenliği uygulamasının önemli ve yaygın olmasını sağlayan unsurun, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %26,4 (168 Kişi) Kararsızım, %23,4 (149 Kişi) Katılmıyorum, %23,1 (147 Kişi) Katılıyorum, %15,1 (96 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum ve %11,9 (76 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 13. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Konusunda Aldığım Eğitimlerin Çalışma Hayatımda Faydalı Olmayacağını Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	103	16,2
	Katılıyorum	90	14,2
	Kararsızım	66	10,4
	Katılmıyorum	142	22,3
	Kesinlikle Katılmıyorum	235	36,9
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %36,9 (235 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %22,3 (142 Kişi) Katılmıyorum, %16,2 (103 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %14,2 (90 Kişi) Katılıyorum ve %10,4 (66 Kişi) Kararsızım şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 14. Katılımcıların “Yangın, Elektrik Kazaları, Doğal Afetler Gibi Acil Durumlarda Nasıl Doğru ve Hızlı Müdahale Edileceğini Biliyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	129	20,3
	Katılıyorum	254	39,9
	Kararsızım	155	24,4
	Katılmıyorum	58	9,1
	Kesinlikle Katılmıyorum	40	6,3
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Yangın, elektrik kazaları, doğal afetler gibi acil durumlarda nasıl doğru ve hızlı müdahale edileceğini biliyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %39,9 (254 Kişi) Katılıyorum, %24,4 (155 Kişi) Kararsızım, %20,3 (129 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %9,1 (58 Kişi) Katılmıyorum ve %6,3 (40 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 15. Katılımcıların “Yaptığım İşle Alakalı Güvenlik Kurallarını Anlıyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	234	36,8
	Katılıyorum	290	45,6
	Kararsızım	60	9,4
	Katılmıyorum	29	4,6
	Kesinlikle Katılmıyorum	23	3,6
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %45,6 (290 Kişi) Katılıyorum, %36,8 (234 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %9,4 (60 Kişi) Kararsızım, %4,6 (29 Kişi) Katılmıyorum ve %3,6 (23 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 16. Katılımcıların “Çalıştığım Alandaki Güvenlik Sorunlarıyla Baş Edebiliyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	134	21,1
	Katılıyorum	292	45,9
	Kararsızım	127	20,0
	Katılmıyorum	53	8,3
	Kesinlikle Katılmıyorum	30	4,7
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Çalıştığım alandaki güvenlik sorunlarıyla baş edebiliyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %45,9 (292 Kişi) Katılıyorum, %21,1 (134 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %20,0 (127 Kişi) Kararsızım, %8,3 (53 Kişi) Katılmıyorum ve %4,7 (30 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 17. Katılımcıların “Güvenlik Kurallarına Her Zaman Uyuyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	197	31,0
	Katılıyorum	254	39,9
	Kararsızım	126	19,8
	Katılmıyorum	32	5,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	27	4,2
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum” ifadesine yönelik görüşlerine göre %39,9 (254 Kişi) Katılıyorum, %31,0 (197 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %19,8 (126 Kişi) Kararsızım, %5 (32 Kişi) Katılmıyorum ve %4,2 (27 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 18. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Yalnız Çalışma Ortamında Değil, Hayatın Her Aşamasında Olmalıdır” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	278	43,7
	Katılıyorum	217	34,1
	Kararsızım	84	13,2
	Katılmıyorum	28	4,4
	Kesinlikle Katılmıyorum	29	4,6
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, hayatın her aşamasında olmalıdır” ifadesine yönelik görüşlerine göre %43,7 (278 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum, %34,1 (217 Kişi) Katılıyorum, %13,2 (84 Kişi) Kararsızım, %4,6 (29 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum ve %4,4 (28 Kişi) Katılmıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 19. Katılımcıların “Güvenlik Kuralları Bazen Göz Ardı Edilebilir” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	47	7,4
	Katılıyorum	105	16,5
	Kararsızım	78	12,3
	Katılmıyorum	169	26,6
	Kesinlikle Katılmıyorum	237	37,3
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Güvenlik kuralları bazen göz ardı edilebilir” ifadesine yönelik görüşlerine göre %37,3 (237 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %26,6 (169 Kişi) Katılmıyorum, %16,5 (105 Kişi) Katılıyorum, %12,3 (78 Kişi) Kararsızım ve %7,4 (47 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 20. Katılımcıların “Önceden Kimsenin Başına Bir Kaza Gelmediyse, Kural Dışı Çalışmanın Bir Zararı Yoktur, Benim Başıma Da Gelmez” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	37	5,8
	Katılıyorum	57	9,0
	Kararsızım	61	9,6
	Katılmıyorum	146	23,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	335	52,7
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Önceden kimsenin başına bir kaza gelmediyse, kural dışı çalışmanın bir zararı yoktur, benim başıma da gelmez” ifadesine yönelik görüşlerine göre %52,7 (335 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %23,0 (146 Kişi) Katılmıyorum, %9,6 (61 Kişi) Kararsızım, %9,0 (57 Kişi) Katılıyorum ve %5,8 (37 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 21. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına “Arkadaşlarım Dalga Geçerse” Diye Uymadığım Oluyor” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	30	4,7
	Katılıyorum	56	8,8
	Kararsızım	69	10,8
	Katılmıyorum	187	29,4
	Kesinlikle Katılmıyorum	294	46,2
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “İş sağlığı ve güvenliği kurallarına “arkadaşlarım dalga geçerse” diye uymadığım oluyor” ifadesine yönelik görüşlerine göre %46,2 (294 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %29,4 (187 Kişi) Katılmıyorum, %10,8 (69 Kişi) Kararsızım, %8,8 (56 Kişi) Katılıyorum ve %4,7 (30 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 22. Katılımcıların “Çalışma Sırasında Küçük Şakalaşmalardan Zarar Gelmez” İfadesine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

		Frekans	Yüzde
Değişken	Kesinlikle Katılıyorum	35	5,5
	Katılıyorum	46	7,2
	Kararsızım	77	12,1
	Katılmıyorum	144	22,6
	Kesinlikle Katılmıyorum	334	52,5
	Toplam	636	100,0

Katılımcı öğrenciler “Çalışma sırasında küçük şakalaşmalardan zarar gelmez” ifadesine yönelik görüşlerine göre %52,5 (334 Kişi) Kesinlikle Katılmıyorum, %22,6 (144 Kişi) Katılmıyorum, %12,1 (77 Kişi) Kararsızım, %7,2 (46 Kişi) Katılıyorum ve %5,5 (35 Kişi) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde dağılmışlardır.

Tablo 23. Katılımcıların İş Sağlığı ve Güvenliği Hakkındaki Sorunların Benim Değil, Yöneticilerin Problemi Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puna Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
İş sağlığı ve güvenliği hakkındaki sorunların benim değil, yöneticilerin problemi olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	2	3	27	24	58
		%	3,4%	3,4%	5,2%	46,6%	41,4%	100,0%
		% STP	40,0%	12,5%	7,7%	11,8%	6,9%	9,1%
	Katılıyorum	Sayı	1	5	10	48	44	108
		%	0,9%	4,6%	9,3%	44,4%	40,7%	100,0%
		% STP	20,0%	31,3%	25,6%	21,0%	12,7%	17,0%
	Kararsızım	Sayı	0	8	12	59	84	163
		%	0,0%	4,9%	7,4%	36,2%	51,5%	100,0%
		% STP	0,0%	50,0%	30,8%	25,8%	24,2%	25,6%
	Katılmıyorum	Sayı	1	0	7	49	102	159
		%	0,6%	0,0%	4,4%	30,8%	64,2%	100,0%
		% STP	20,0%	0,0%	17,9%	21,4%	29,4%	25,0%

	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	1	7	46	93	148
		%	0,7%	0,7%	4,7%	31,1%	62,8%	100,0%
		% STP	20,0%	6,3%	17,9%	20,1%	26,8%	23,3%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		%	0,8%	2,5%	6,1%	36,0%	54,6%	100,0%
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	38,445a	16	,001
Likelihood Ratio	40,922	16	,001
Linear-by-Linear Association	21,950	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “İş sağlığı ve güvenliği hakkındaki sorunların benim değil, yöneticilerin problemi olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 ve 90 – 100 puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde İş sağlığı ve güvenliği hakkındaki sorunların benim değil, yöneticilerin problemi olduğunu düşündükleri görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 24. Katılımcıların “Bazı durumlarda işin yapılması için risk almanın zorunlu olduğunu düşünüyorum” ifadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

		STP					Toplam	
		10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100		
Bazı durumlarda işin yapılması için risk almanın zorunlu olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	5	4	24	21	56
		% STP	40,0%	31,3%	10,3%	10,5%	6,1%	8,8%
	Katılıyorum	Sayı	1	4	13	52	77	147
		% STP	20,0%	25,0%	33,3%	22,7%	22,2%	23,1%
	Kararsızım	Sayı	1	2	8	52	58	121
		% STP	20,0%	12,5%	20,5%	22,7%	16,7%	19,0%
	Katılmıyorum	Sayı	0	4	7	53	89	153
		% STP	0,0%	25,0%	17,9%	23,1%	25,6%	24,1%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	1	7	48	102	159
		% STP	20,0%	6,3%	17,9%	21,0%	29,4%	25,0%
	Toplam	Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	32,964a	16	,007
Likelihood Ratio	29,075	16	,023
Linear-by-Linear Association	18,851	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Bazı durumlarda işin yapılması için risk almanın zorunlu olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 50 – 69 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde bazı durumlarda işin yapılması için risk almanın zorunlu olduğunu düşündükleri görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 25. Katılımcıların “Üretimin İş Güvenliğinden Daha Önemli Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
Üretimin iş güvenliğinden daha önemli olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	1	3	8	21	19	52
		% STP	20,0%	18,8%	20,5%	9,2%	5,5%	8,2%
	Katılıyorum	Sayı	1	4	7	19	9	40
		% STP	20,0%	25,0%	17,9%	8,3%	2,6%	6,3%
	Kararsızım	Sayı	1	4	5	30	19	59
		% STP	20,0%	25,0%	12,8%	13,1%	5,5%	9,3%
	Katılmıyorum	Sayı	1	0	5	51	103	160
		% STP	20,0%	0,0%	12,8%	22,3%	29,7%	25,2%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	5	14	108	197	325
		% STP	20,0%	31,3%	35,9%	47,2%	56,8%	51,1%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	72,779a	16	,000
Likelihood Ratio	68,974	16	,000
Linear-by-Linear Association	45,009	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Üretimin iş güvenliğinden daha önemli olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 50 - 69 arasında, 70 - 89 arasında ve 90 - 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde Üretimin iş güvenliğinden daha önemli olduğunu düşünüyorum görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X² Sig.p.< 0,05).

Tablo 26. Katılımcıların “İş Güvenliği Uygulamasının Önemli ve Yaygın Olmasını Sağlayan Unsurun, Kurallara Uyulması İçin Yapılan Baskı Olduğunu Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
İş güvenliği uygulamasının önemli ve yaygın olmasını sağlayan unsurun, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	0	4	4	27	41	76
		% STP	0,0%	25,0%	10,3%	11,8%	11,8%	11,9%
	Katılıyorum	Sayı	1	2	13	59	74	149
		% STP	20,0%	12,5%	33,3%	25,8%	21,3%	23,4%
	Kararsızım	Sayı	3	4	10	61	90	168
		% STP	60,0%	25,0%	25,6%	26,6%	25,9%	26,4%
	Katılmıyorum	Sayı	0	4	7	46	90	147
		% STP	0,0%	25,0%	17,9%	20,1%	25,9%	23,1%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	2	5	36	52	96
		% STP	20,0%	12,5%	12,8%	15,7%	15,0%	15,1%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	12,915a	16	,679
Likelihood Ratio	13,571	16	,631
Linear-by-Linear Association	1,252	1	,263
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “İş güvenliği uygulamasının önemli ve yaygın olmasını sağlayan unsurun, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde İş güvenliği uygulamasının önemli ve yaygın olmasını sağlayan unsurun, kurallara uyulması için yapılan baskı olduğunu düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir (X2 Sig.p. > 0,05).

Tablo 27. Katılımcıların “İş Sağlığı Ve Güvenliği Konusunda Aldığım Eğitimlerin Çalışma Hayatımda Faydalı Olmayacağını Düşünüyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	1	6	4	33	59	103
		% STP	20,0%	37,5%	10,3%	14,4%	17,0%	16,2%
	Katılıyorum	Sayı	1	3	8	42	36	90
		% STP	20,0%	18,8%	20,5%	18,3%	10,4%	14,2%
	Kararsızım	Sayı	1	4	12	26	23	66
		% STP	20,0%	25,0%	30,8%	11,4%	6,6%	10,4%
	Katılmıyorum	Sayı	0	1	6	49	86	142
		% STP	0,0%	6,3%	15,4%	21,4%	24,8%	22,3%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	2	9	79	143	235
		% STP	40,0%	12,5%	23,1%	34,5%	41,2%	36,9%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	49,609a	16	,000
Likelihood Ratio	45,768	16	,000
Linear-by-Linear Association	10,866	1	,001
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde İş sağlığı ve güvenliği konusunda aldığım eğitimlerin çalışma hayatımda faydalı olmayacağını düşünüyorum görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05)

Tablo 28. Katılımcıların “Yangın, Elektrik Kazaları, Doğal Afetler Gibi Acil Durumlarda Nasıl Doğru ve Hızlı Müdahale Edileceğini Biliyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
Yangın, elektrik kazaları, doğal afetler gibi acil durumlarda nasıl doğru ve hızlı müdahale edileceğini biliyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	1	5	45	76	129
		% STP	40,0%	6,3%	12,8%	19,7%	21,9%	20,3%
	Katılıyorum	Sayı	1	4	11	88	150	254
		% STP	20,0%	25,0%	28,2%	38,4%	43,2%	39,9%
	Kararsızım	Sayı	0	6	13	60	76	155
		% STP	0,0%	37,5%	33,3%	26,2%	21,9%	24,4%
	Katılmıyorum	Sayı	0	1	7	21	29	58
		% STP	0,0%	6,3%	17,9%	9,2%	8,4%	9,1%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	4	3	15	16	40
		% STP	40,0%	25,0%	7,7%	6,6%	4,6%	6,3%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	36,499a	16	,002
Likelihood Ratio	29,382	16	,021
Linear-by-Linear Association	14,513	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		
a. 11 cells (44,0%) have expected Sayı less than 5. The minimum expected Sayı is ,31.			

Katılımcıların “Yangın, elektrik kazaları, doğal afetler gibi acil durumlarda nasıl doğru ve hızlı müdahale edileceğini biliyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde yangın, elektrik kazaları, doğal afetler gibi acil durumlarda nasıl doğru ve hızlı müdahale edileceğini bildikleri görüşüne katıldıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 29. Katılımcıların “Yaptığım İşle Alakalı Güvenlik Kurallarını Anlıyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum. * STP Crosstabulation								
		STP					Toplam	
		10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100		
Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	0	3	6	83	142	234
		% STP	0,0%	18,8%	15,4%	36,2%	40,9%	36,8%
	Katılıyorum	Sayı	2	4	21	101	162	290
		% STP	40,0%	25,0%	53,8%	44,1%	46,7%	45,6%
	Kararsızım	Sayı	1	5	6	26	22	60
		% STP	20,0%	31,3%	15,4%	11,4%	6,3%	9,4%
	Katılmıyorum	Sayı	1	2	3	12	11	29
		% STP	20,0%	12,5%	7,7%	5,2%	3,2%	4,6%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	2	3	7	10	23
		% STP	20,0%	12,5%	7,7%	3,1%	2,9%	3,6%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	43,669a	16	,000
Likelihood Ratio	38,763	16	,001
Linear-by-Linear Association	29,818	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anlıyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde yaptığım işle alakalı güvenlik kurallarını anladıkları görüşüne katıldıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 30. Katılımcıların “Çalıştığım Alandaki Güvenlik Sorunlarıyla Baş Edebiliyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam	
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100		
Çalıştığım alandaki güvenlik sorunlarıyla baş edebiliyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	0	3	6	49	76	134	
		% STP	0,0%	18,8%	15,4%	21,4%	21,9%	21,1%	
	Katılıyorum	Sayı	1	5	19	98	169	292	
		% STP	20,0%	31,3%	48,7%	42,8%	48,7%	45,9%	
	Kararsızım	Sayı	0	3	4	50	70	127	
		% STP	0,0%	18,8%	10,3%	21,8%	20,2%	20,0%	
	Katılmıyorum	Sayı	1	3	5	25	19	53	
		% STP	20,0%	18,8%	12,8%	10,9%	5,5%	8,3%	
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	3	2	5	7	13	30	
		% STP	60,0%	12,5%	12,8%	3,1%	3,7%	4,7%	
	Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
			% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	58,687a	16	,000
Likelihood Ratio	36,057	16	,003
Linear-by-Linear Association	17,859	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Çalıştığım alandaki güvenlik sorunlarıyla baş edebiliyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde çalıştığım alandaki güvenlik sorunlarıyla baş edebildikleri görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 31. Katılımcıların “Güvenlik Kurallarına Her Zaman Uyuyorum” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum. * STP Crosstabulation									
			STP					Toplam	
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100		
Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	4	10	65	116	197	
		% STP	40,0%	25,0%	25,6%	28,4%	33,4%	31,0%	
	Katılıyorum	Sayı	0	2	14	90	148	254	
		% STP	0,0%	12,5%	35,9%	39,3%	42,7%	39,9%	
	Kararsızım	Sayı	1	3	8	52	62	126	
		% STP	20,0%	18,8%	20,5%	22,7%	17,9%	19,8%	
	Katılmıyorum	Sayı	0	3	3	13	13	32	
		% STP	0,0%	18,8%	7,7%	5,7%	3,7%	5,0%	
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	4	4	9	8	27	
		% STP	40,0%	25,0%	10,3%	3,9%	2,3%	4,2%	
	Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
			% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	55,185a	16	,000
Likelihood Ratio	37,405	16	,002
Linear-by-Linear Association	23,584	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

a. 11 cells (44,0%) have expected Sayı less than 5. The minimum expected Sayı is ,21.

Katılımcıların “Güvenlik kurallarına her zaman uyuyorum” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık

gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 - 89 arasında ve 90 - 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde güvenlik kurallarına her zaman uydukları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 32. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Yalnız Çalışma Ortamında Değil, Hayatın Her Aşamasında Olmalıdır” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

		STP					Toplam		
		10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100			
İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, hayatın her aşamasında olmalıdır.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	0	3	19	96	160	278	
		% STP	0,0%	18,8%	48,7%	41,9%	46,1%	43,7%	
	Katılıyorum	Sayı	1	6	7	75	128	217	
		% STP	20,0%	37,5%	17,9%	32,8%	36,9%	34,1%	
	Kararsızım	Sayı	2	5	5	38	34	84	
		% STP	40,0%	31,3%	12,8%	16,6%	9,8%	13,2%	
	Katılmıyorum	Sayı	0	0	5	10	13	28	
		% STP	0,0%	0,0%	12,8%	4,4%	3,7%	4,4%	
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	2	3	10	12	29	
		% STP	40,0%	12,5%	7,7%	4,4%	3,5%	4,6%	
	Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
			% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	46,570a	16	,000
Likelihood Ratio	37,494	16	,002
Linear-by-Linear Association	17,373	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “İş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, hayatın her aşamasında olmalıdır” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 - 89 arasında ve 90 - 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde iş sağlığı ve güvenliği yalnız çalışma ortamında değil, hayatın her aşamasında olmalıdır görüşüne katıldıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 33. Katılımcıların “Güvenlik Kuralları Bazen Göz Ardı Edilebilir” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

		STP					Toplam		
		10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100			
Güvenlik kuralları bazen göz ardı edilebilir.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	1	5	7	19	15	47	
		% STP	20,0%	31,3%	17,9%	8,3%	4,3%	7,4%	
	Katılıyorum	Sayı	1	1	10	38	55	105	
		% STP	20,0%	6,3%	25,6%	16,6%	15,9%	16,5%	
	Kararsızım	Sayı	2	4	3	36	33	78	
		% STP	40,0%	25,0%	7,7%	15,7%	9,5%	12,3%	
	Katılmıyorum	Sayı	0	3	7	60	99	169	
		% STP	0,0%	18,8%	17,9%	26,2%	28,5%	26,6%	
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	3	12	76	145	237	
		% STP	20,0%	18,8%	30,8%	33,2%	41,8%	37,3%	
	Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
			% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	45,911a	16	,000
Likelihood Ratio	39,466	16	,001

Linear-by-Linear Association	22,075	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Güvenlik kuralları bazen göz ardı edilebilir ” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde güvenlik kuralları bazen göz ardı edilebilir görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 34. Katılımcıların “Önceden Kimsenin Başına Bir Kaza Gelmediyse, Kural Dışı Çalışmanın Bir Zararı Yoktur, Benim Başıma da Gelmez” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
Önceden kimsenin başına bir kaza gelmediyse, kural dışı çalışmanın bir zararı yoktur, benim başıma da gelmez.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	1	10	17	7	37
		% STP	40,0%	6,3%	25,6%	7,4%	2,0%	5,8%
	Katılıyorum	Sayı	1	5	11	25	15	57
		% STP	20,0%	31,3%	28,2%	10,9%	4,3%	9,0%
	Kararsızım	Sayı	0	7	2	22	30	61
		% STP	0,0%	43,8%	5,1%	9,6%	8,6%	9,6%
	Katılmıyorum	Sayı	1	1	6	52	86	146
		% STP	20,0%	6,3%	15,4%	22,7%	24,8%	23,0%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	1	2	10	113	209	335
		% STP	20,0%	12,5%	25,6%	49,3%	60,2%	52,7%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
		% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	121,090a	16	,000
Likelihood Ratio	94,449	16	,000
Linear-by-Linear Association	74,939	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Önceden kimsenin başına bir kaza gelmediyse, kural dışı çalışmanın bir zararı yoktur, benim başıma da gelmez” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde önceden kimsenin başına bir kaza gelmediyse, kural dışı çalışmanın bir zararı yoktur, benim başıma da gelmez görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 35. Katılımcıların “İş Sağlığı ve Güvenliği Kurallarına “Arkadaşlarım Dalga Geçerse” Diye Uymadığım Oluyor” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

			STP					Toplam
			10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100	
İş sağlığı ve güvenliği kurallarına “arkadaşlarım dalga geçerse” diye uymadığım oluyor.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	1	2	8	12	7	30
		% STP	20,0%	12,5%	20,5%	5,2%	2,0%	4,7%
	Katılıyorum	Sayı	1	2	7	34	12	56
		% STP	20,0%	12,5%	17,9%	14,8%	3,5%	8,8%
	Kararsızım	Sayı	0	5	6	31	27	69
		% STP	0,0%	31,3%	15,4%	13,5%	7,8%	10,8%
	Katılmıyorum	Sayı	1	5	8	60	113	187
		% STP	20,0%	31,3%	20,5%	26,2%	32,6%	29,4%
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	2	10	92	188	294
		% STP	40,0%	12,5%	25,6%	40,2%	54,2%	46,2%
Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636

	% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
--	-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	85,346a	16	,000
Likelihood Ratio	77,196	16	,000
Linear-by-Linear Association	58,933	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “İş sağlığı ve güvenliği kurallarına “arkadaşlarım dalga geçerse” diye uymadığım oluyor” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde iş sağlığı ve güvenliği kurallarına “arkadaşlarım dalga geçerse” diye uymadığım oluyor görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

Tablo 36. Katılımcıların “Çalışma Sırasında Küçük Şakalaşmalardan Zarar Gelmez” İfadesine Yönelik Görüşlerinin İş Güvenliği Bilincine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplar Sonrasında Aldıkları Toplam Puana Göre Farklılık Gösterme Durumuna İlişkin Analiz

		STP					Toplam		
		10 - 29	30 - 49	50 - 69	70 - 89	90 - 100			
Çalışma sırasında küçük şakalaşmalardan zarar gelmez.	Kesinlikle Katılıyorum	Sayı	2	1	3	19	10	35	
		% STP	40,0%	6,3%	7,7%	8,3%	2,9%	5,5%	
	Katılıyorum	Sayı	1	6	10	16	13	46	
		% STP	20,0%	37,5%	25,6%	7,0%	3,7%	7,2%	
	Kararsızım	Sayı	0	7	7	34	29	77	
		% STP	0,0%	43,8%	17,9%	14,8%	8,4%	12,1%	
	Katılmıyorum	Sayı	0	0	8	42	94	144	
		% STP	0,0%	0,0%	20,5%	18,3%	27,1%	22,6%	
	Kesinlikle Katılmıyorum	Sayı	2	2	11	118	201	334	
		% STP	40,0%	12,5%	28,2%	51,5%	57,9%	52,5%	
	Toplam		Sayı	5	16	39	229	347	636
			% STP	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Chi-Square Tests			
	Değer	df	Anlamlılık Değeri
Pearson Chi-Square	105,780a	16	,000
Likelihood Ratio	86,492	16	,000
Linear-by-Linear Association	55,044	1	,000
N of Değişken Sayısı	636		

Katılımcıların “Çalışma sırasında küçük şakalaşmalardan zarar gelmez” ifadesine yönelik görüşlerinin iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında aldıkları toplam puana göre farklılık gösterme durumu Ki Kare Analizi ile test edilmiştir. Yapılan analiz neticesinde iş güvenliği bilincine yönelik sorulara verdikleri cevaplar sonrasında toplam 70 – 89 arasında ve 90 – 100 arasında puan alanlar diğer katılımcılara göre yüksek düzeyde çalışma sırasında küçük şakalaşmalardan zarar gelmez görüşüne katılmadıkları görülmektedir (X2 Sig.p. < 0,05).

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Eğitim her alanda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliğinde de çok önemli yer tutmaktadır. Araştırmamızda ise meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilinç düzeylerinin iş sağlığı ve güvenliği kültürüne etkileri araştırılmıştır.

Araştırmada öğrencilerin iş güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık %90'ı yapılan test sonrasında 70 ve üstü puan almıştır. Öğrencilerin takriben %55'i ise 90 ve üzeri puan almışlardır.

Öğrencilere iş güvenliği kültürüne ilişkin ise çoktan seçmeli 15 soru yöneltilmiştir. Sorularda öğrencilerin iş sağlığı güvenliği kurallarının gerekliliği, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili sorunların

sorumlusu, işlerini gerçekleştirirken risk almalarına ilişkin görüşleri, üretimin iş güvenliğine ilişkin önemi, iş güvenliğinin önemliliği, iş sağlığı ve güvenliği konusunda alınan eğitimin önemi, yangın ve elektrik kazalarında yapacaklarına ilişkin bilgi düzeyleri, işleri ile ilgili güvenlik kurallarının farkında olması gibi görüşleri alınmıştır. Ardından belirttikleri görüşlerin iş güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerine göre farkındalık yaratma durumu analiz edilmiştir.

Yapılan analizler neticesinde iş sağlığı ve güvenliğine yönelik kültürün iş güvenliğine ilişkin bilgi düzeylerine göre farklılaştığı, öğrencilerin daha bilgili olmalarının olumlu anlamda iş güvenliği kültürüne sahip olmasını beraberinde getirdiği sonucu elde edilmiştir.

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının etkili ve uygulanabilir hale getirilmesi için pratik çalışmalar arttırılmalıdır. Farkındalıkların arttırılması işçilerin ve işverenlerin sorumluluk bilinçlerinin gelişmesine ve kendi kendilerine de bu önlemleri almak için çaba göstermelerini sağlayabilir.

İşverenlerin maddi kaygılarla almadığı güvenlik önlemlerinin ve işgörenlerin gereksiz gördükleri bu uygulamaların arttırılabilmesi için işveren ve işçide farkındalık yaratmak önem arz etmektedir. İşbaşında gerçekleşebilecek kazalar modeller oluşturularak gösterilebilir eğitimlerde önemli olan yalnızca çalışanların tam katılımı yada ilgili bir şekilde dinlemeleri değil anlatılanların işyerlerinde yaşadıkları olaylarla ilişkilendirilmesi ve içsel denetim mekanizmasının kurulması açısından önemlidir. Avrupa'da işyerlerinde ve ilkokullarda uygulanan psiko-dinamik yaklaşım işçileri iş güvenliği eğitimlerinin etkili olmasını sağlayacak başka bir model olabilir.

İşgörenin çalıştığı yerde başına gelebileceklerle ilgili önceden bilgilendirilmesi gerekiyor ama bunun pratik süreçlerde sağlanabilmesi için dışarıdan bir görevlinin sürece dahil edilerek yada onun denetiminde bu bilgilendirilmenin yapılması daha etkili olabilir .

İşçi ve Sendika temsilcilerinin çalışma ortamındaki risklerin ciddiyeti konusundaki farkındalıklarının arttırılması ve işverenin buna destek olmasını sağlanması gerekir. Sendikaların ve sendika üyelerinin iş yerlerinde sadece işten çıkarıma ve maaş zammı gibi konularda değil iş güvenliği ve iş sağlığı konularında da insanları bilinçlendirmeye çalışmaları teşvik edilmelidir.

İş yerlerindeki iş yeri hekimlerinin de sendikalar ve işveren tarafından çalışma ortamındaki riskler konusunda uyarılması ve bilinçlendirilmesi gerekir. Çalışanlara yapabileceklerinden ağır işlerin yaptırılmaması gerekir. Ve işyerlerinde gene maddi kaygıları göz önünde bulundurmadan işçilerin sağlık şikâyetleri ciddiye alınmalıdır.

Ulusal ve uluslararası alanda meydana gelen büyük kazaların küçük ihmaller sonucu ortaya çıktığının farkında olmalıyız. Örneğin Soma Maden faciası yakın zamanda gerçekleşmiştir. Böyle bir kazanın tekrar etmemesi için gereken her türlü önlem alınmalıdır.

Tuzla Tersanesinde güvenlik önlemleri alınmadığı için her yıl hayatını kaybeden onlarca işçiye yenilerinin eklenmemesi için işverenin güvenlik önlemlerini alacak maddi desteği sunması iş göreninse bu kurallara disiplinli bir şekilde uyması gerekiyor. Çernobil Nükleer Santralindeki kazanın yaşanmasında hem işveren hem de işgören sorumluydu. İşverenin nükleer santralin bir bölgesinde deney yapması iş göreninse bütün güvenli risklerine rağmen güvenlik mekanizmasını devre dışı bırakması bu felaketin yaşanmasına neden olmuştur.

Eğitim her alanda olduğu gibi iş sağlığı ve güvenliğinde de çok önemli yer tutmaktadır. Araştırmamızda ise meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin bilinç düzeylerinin iş sağlığı ve güvenliği kültürüne etkileri araştırılmıştır.

KAYNAKÇA

Aktay G. İşyerlerinde İşçilere Yönelik Uygulanan Hizmetiçi Eğitim Faaliyetlerinin İş Kazalarını Önlemedeki Rolü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü; 1994. s.78-79.

Arıcı K. İş Sağlığı ve Güvenliği Dersleri. Ankara: TES-İŞ Yayınları; 1999.

Aydınlı H. İ, Halis M. Eğitimin İşletme Etkinliğindeki Yeri ve Önemi. Mevzuat Dergisi. Yıl;7. (74). 2004

Bilir N, Yıldız A. N. İş Sağlığı Ve Güvenliği. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları; 2013. s.77.

Centel T. İşçi Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı. İstanbul: Mess Yayınları; 2000.

- Demirbilek S, Pazarlıoğlu V. Türkiye’de İş Kazalarının Oluşumunda Etkili Olana Faktörler: Ampirik Uygulama. Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi 2007; 44(509): s.90.
- Devebakan N. Sağlık Çalışanlarında İş Sağlığı ve Güvenliği. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi; 2001.
- Erdem Y. Sosyal İnsan. Sosyal Etkileşim. Grup Yaşamı. Kültür Ve Toplum Açısından İş Sağlığı Ve Güvenliği. İş Sağlığı Ve Güvenliği Dergisi. 2004; (17): s.8.
- Esin N, Öztürk N. Çalışma Yaşamı ve Kadın Sağlığı. TTB Mesleki Sağlık Ve Güvenlik Dergisi. 2005. s.41.
- Eyrenci Ö, Taşkent S, Ulucan D. Bireysel İş Hukuku. İstanbul: Beta Yayınları; 2016. s.204.
- İzmir Tabipler Odası. “İş kazalarının nedenlerine göre dağılımı”. [İnternette]. 2010 [4 Temmuz 2016 okundu]. Elektronik adresi: <http://rekabetcikaplanlar.org/media/content/docs/rekabetci-kaplanlar-genel-is-sagligi-veguvenligi.doc>.
- Lloyd J, Mitchinson J. Cahillikler Kitabı. İstanbul: NTV Yayınları; Temmuz 2008. s. 81.
- Peksen Y, Canbaz S. İş Sağlığı Ve Güvenliği Politikası Ve Güvenlik Kültüründe Sosyal Diyalogun Rolü. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi. 2008; (25): 12.
- Şardan S. İşçi Sağlığı Ve İş Güvenliği Konusunda Somut Çözüm Önerileri. Kamu – İş – İş Hukuku Ve İktisat Dergisi. Kamu İşletmeleri İşverenleri Dergisi. 5(3): 2000. 306-307.
- Süzek S. İş Güvenliği Hukuku. Ankara: Savaş Yayınları; 1985.
- Tekin M. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliğinin Önemi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşçi Sağlığı Daire Başkanlığı Yayını. Ankara. 1992. s. 394.
- Türker Y. İşçi Sağlığı Ve Güvenliğinde Eğitimin Önemi. [İnternette]. 2010 [4 Temmuz 2016 okundu]. Elektronik adresi: <http://www.ikademi.com/guvenligi-isci-sagligi/280-isci-sagligi-ve-guvenliginde-egitimin-onemi.html>.
- Yılmaz M, Şirin F, A. Kılıç M, Kılıç A. Dođu Linyitleri İşletmesi (DLİ) Kömür Ocaklarında İş Kazaları Analizi. Türkiye 12. Kömür Kongresi Bildiriler Kitabı. 2000; s.29.
- Yiğit A. İş Güvenliği Ve İşçi Sağlığı. Aktüel Yayınları. İstanbul. 2005.